

2020-06-16

Slutrapport – Progressionsteam sfi

Insatsens namn	Progressionsteam sfi
Diarienummer	2018:22 AMN-2018-0350
Insattid	Startdatum: 2018-11-01 Slutdatum: 2020-06-30
Insatsägare Samverkansparter	Uppsala kommun, Arbetsmarknadsförvaltningen Arbetsförmedlingen
Projektledare Projektgrupp	Yves Aerts Karin De Afonseca

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Bakgrund	4
3. Metod	6
4. Målgrupp	8
5. Målen	9
5.1. Mål 1 – kartläggning	9
5.2. Mål 2 – målgrupp	10
5.3. Mål 3 – tidigt identifiera.....	11
5.4. Mål 4 – samverka	11
5.4.1. Insats: Progressions- / avskrivningsmöten.....	12
5.4.2. Insats: uppföljning av eleverna med långsam progression	12
5.5. Mål 5 – förslag till insatser	12
5.5.1. Föreslagna insatser utifrån kartläggningen	13
5.6. Mål 6 – implementering	14
6. Insatser	16
6.1. Insats – erfarenhetsutbyte	16
6.2. Insats – stöd för språkkaféer	16
6.3. Insats – informationskort för tidsbokningar	16
6.4. Insats – checklisten	17
6.5. Insats – uppföljning av elever med långsam progression	17
7. Ekonomi	18
8. Konklusion	19
Referenser	21

1. Inledning

Ange syftet med insatsen

Projektets övergripande syfte är att underlätta etableringen i samhället genom att stödja språkinläringen för utrikes födda med låg / ingen progression inom svenska för invandrare (sfi). Projektets fokus är att skapa rutiner och strukturer för att tidigt identifiera och stötta kvinnor och män med låg / ingen progression inom sfi samt säkerställa att individen vid behov skulle få stöd i alternativ planering. Projektet vill utveckla rutiner och samverka för personer med behov av samordnad rehabilitering för att minska risken att gruppen skulle bli långvarigt / permanent beroende av offentlig försörjning.

Projektägare är arbetsmarknadsförvaltningen Uppsala kommun (Vuxenutbildningen och Socialtjänst – ekonomiskt bistånd) samt Arbetsförmedlingen.

Projektets mål:

1. Att anledningar till låg / ingen progression skulle kartläggas samt åtgärder för att främja lärande skulle ha presenterats.
2. Minst 80 personer skulle ha deltagit i projektet, minst 50% av deltagarna skulle vara kvinnor.
3. Att det efter avslutat projekt skulle finnas rutiner och strukturer kring hur kvinnor och män med låg / ingen progression tidigt kunde identifieras och erbjudas stöd för alternativ planering.
4. Att det efter avslutat projekt skulle finnas rutiner och strukturer kring samverkan mellan Vuxenutbildningen, Avdelningen för försörjningsstöd, Arbetsmarknadsavdelningen samt Arbetsförmedlingen.
5. Att det efter avslutat projektet skulle finnas förslag på nya insatser för målgruppen med låg / ingen progression inom sfi. Förslagen skulle ha arbetats fram i dialog med målgruppen.
6. Att progressionsteamet efter avslutat projekt om möjligt skulle implementeras inom ordinarie verksamhet.

Insatsen riktar sig till kvinnor och män inom sfi som har låg / ingen progression. Särskild vikt läggs på kvinnor eftersom lågutbildade kvinnor i lägre utsträckning slutför sin etableringsplan. Deltagarna skulle ha behov av samordnade insatser från flera aktörer samt riskera långvarigt behov av offentlig försörjning. (Se bilaga 01 för projektansökan och bilaga 02 för ansökan om projektförlängning)

2. Bakgrund

Efter den stora flyktingvågen 2015 hade antalet studerande inom svenska för invandrare (sfi) ökat från månad till månad. Först vintern 2018 kunde anas att kulmen var nådd. I mars 2018 fanns det ca 2 600 studerande inom sfi, varav merparten har kort studiebakgrund. En stor grupp av de nyanlända hade ingen tidigare studievana eller en långsam progression för språkinläring på grund av egen ohälsa eller hade förhinder att delta i undervisningen på grund av vård av anhörig. En viktig faktor för att lyckas med språkinläring är att delta aktivt i undervisningen varför närvaron är avgörande. Denna koppling mellan frånvaro från undervisningen och långsam progression i sfi har uppmärksammats både inom Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen. Inom Vuxenutbildningen finns olika stödresurser för individerna, t ex specialpedagoger, och under 2018 startades även ett konsultativt vuxteam för att skapa en likvärdig och tillgänglig vuxenutbildning i Uppsala Kommun.

Många som studerar på sfi har även kontakt med Socialtjänst – ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen. Socialtjänst – ekonomiskt bistånds socialsekreterare ansvarar för att kartlägga individers livssituation utifrån ett socialt perspektiv. Ett problem var att det saknades strukturer kring hur Vuxenutbildningen, Socialtjänst – ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen skulle samverka kring målgruppen med låg / ingen progression. Följden blev att elever gick många år på sfi utan att göra någon progression, trots att deras situation uppmärksammats av alla parter, eftersom det saknades ett gemensamt synsätt och arbetssätt kring denna grupp. Syftet med projektet var att utveckla en metod som skulle säkerställa ett likvärdigt stöd av hög kvalitet. En annan utmaning var avsaknaden av alternativa insatser till sfi för de män och kvinnor som av olika anledningar inte kan tillgodogöra sig SFI-undervisningen.

Samtidigt visade Arbetsförmedlingens rapport "Har vi större problem med nyanlända kvinnors etablering och beror det i så fall på ett systemfel?" (Working paper 207:6) att arbetsmarknadsetableringen går sämre för nyanlända kvinnor jämfört med nyanlända män. Många nyanlända kvinnor är lågutbildade, en majoritet har grundskola eller mindre. Detta medför särskilda utmaningar.

Ett grundläggande problem med upplägget av etableringen är att alla nyanlända förväntas genomgå samma typ av etableringsinsatser och på samma tid, oavsett utbildningsnivå. Lågutbildade har generellt en låg sysselsättningsgrad. Detta gäller i synnerhet för utrikes födda kvinnor, denna grupp har även mycket hög arbetslöshet. Utbildning är en rimlig primär strategi för att få lågutbildade nyanlända kvinnor till arbete och egen försörjning.

En tidigare kartläggning hos kommunens SFI-anordnare visar att kvinnor och män med låg / ingen progression uppskattades till ca 100 personer, lika många kvinnor som män. Genom projektet förväntades att fler personer med låg / ingen progression skulle identifieras i och med arbetet som progressionsteamet skulle bygga upp.

Uppsala kommun och Arbetsförmedlingen har ett gemensamt mål i att minska tiden med bidrag samt att varje nyanländ skulle ha tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att etablera sig i samhället. Myndigheternas mål blev svårt att uppnå på grund av nämnda brister i samordning mellan verksamheterna samt att alternativa språkinlärningsinsatser saknas.

Ansökan för projektet förankrades i Arbetsmarknadsförvaltningens ledningsgrupp samt hos Arbetsförmedlingen. I arbetet med att formulera ansökan har representanter från Arbetsförmedlingen, samt Vuxenutbildningen deltagit.

Metoden som projektet skulle utveckla skulle anpassas så att det passade såväl kvinnor som män.

Hur har det behov som angavs i ansökan ("Bakgrund") förändrats i och med insatsens genomförande

Efter genomgång av socialtjänstjournaler för de informanter som intervjuats inom projektet kan konstateras att det skett marginella förflyttningar. Informanterna var anonyma inom projektet och handläggare och lärare hade inte kännedom om vilka som deltagit. Det kan inte noteras någon strukturell skillnad i utfall av de olika verksamheternas insatser gentemot målgruppen i stort. Behoven kvarstår men det finns nya insatser att använda sig av i arbetet framöver.

3. Metod

Ange metod som definierades i ansökan

I progressionsteamet skulle en socialsekreterare från Socialtjänst - ekonomiskt bistånd tillsammans med en pedagog från Vuxenutbildningen samt en arbetsförmedlare ingå, för att säkerställa kompetensen över verksamheterna och kunna uppmärksamma både pedagogiska och sociala utmaningar. Kvinnor och män olika förutsättningar och behov ska särskilt beaktas i genomförandet av projektet.

Har metod förändrats under pågående insats och i så fall hur

Arbetsförmedlingens omständigheter medförde att de inte kunde delta operativt under projektiden annat än via styrgrupp.

Har aktuella metoder/aktiviteter använts/utförts på det sätt som var tänkt

Under projektet har datainsamling skett via socialtjänstjournaler, intervjuer med elever inom målgruppen och workshoppar med yrkesgrupper som arbetar med målgruppen primärt. Insamlat material har avidentifierat samlats i olika format, Excelfiler, Wordfiler varifrån statistik och information har kunnat sammanställas och hanteras. Initialt blev det en fördröjning av projektstart då SFI-skolor inte hade informerats om projektets uppdrag och styrgruppen inte haft mandat.

Kartläggning

Under kartläggningsfasen undersöktes orsaker till långsam progression på bredden. Projektgruppen arbetade fram frågeställningar inom sex områden som projektet såg relevanta för området: faktorer i elevens bakgrund, i klassrummet, i skolstrukturen / administrationen, utanför klassrummet, i didaktiken och hos eleven själv.

Målgrupp

Det var initialt svårigheter för projektet att få tillgång till elever med långsam progression att arbeta med. Styrgruppen har vid tillfälle ingripit med riktlinjer om 1000 timmar eller mer för skolorna att använda. Urval av elever skedde slutligen via dels personlig kännedom, lärarbedömd långsam progression i kombination med förbrukat antal timmar i undervisning eller endast timmar. Av de elever som projektet fick uppgift om föll ca 50 % bort av olika skäl.

Intervjuer

Elever: Under perioden 2019-02-01 – 2019-05-31 genomfördes intervjuer enligt ett enhetligt formulär, baserat på de sex områden som identifierats. Intervjuerna genomfördes på plats med tolk för att säkerställa att all formationen kunde säkras för såväl informant som intervjuare. Intervjuernas resultat samlades i särskilt dokument för datahantering och statistikunderlag.

Lärare: Parallellt intervjuade projektet 11 SFI-lärare och speciallärare med ett för dem utformat enhetligt formulär, baserat på de sex områden projektet identifierat.

SFI-mottagningen: Personalen vid SFI-mottagningen intervjuades i samband med auskultation.

Auskultationer

Skolor: Projektet auskulterade under kartläggningsfasen vid fem olika SFI-skolor hos lärare vid olika nivåer under pågående undervisning. I samband med detta intervjuade projektet läraren enligt ett formulär utgående från de sex områden projektet identifierat.

SFI-mottagningen: Projektet auskulterade vid SFI-mottagningen under drop-in. I samband med auskultationen intervjuades personalen om aktuella rutiner, arbetsflödet och möjliga förbättringsområden.

Workshops i kartläggningsfasen

2019-02-06 genomfördes den första workshopen med speciallärare och pedagoger från vuxenutbildningen, pedagoger från SFI-mottagning, pedagoger från samtliga SFI-skolor, socialsekreterare och myndighetshandläggare från Socialtjänst – ekonomiskt bistånd samt arbetsförmedlare från arbetsförmedlingen. Under workshopen fick deltagarna besvara frågor baserade på de sex områden projektet identifierat.

2019-05-07 genomfördes workshop 2 med socialsekreterare och myndighetshandläggare från Socialtjänst – ekonomiskt bistånd med ett socialt perspektiv, men med frågor baserat på de sex områden projektet identifierat.

Omvärldsbevakning under projekttiden

Projektet har läst rapporter från projekt som riktat sig till målgruppen och forskning inom området. Projektet tog även del av statlig promemoria "KLIVA" och andra faktasamlingar från till exempel skolverket. (För mer information om KLIVA-rapporten, se referenslistan)

Studiebesök under projekttiden

Projektgruppen har varit på studiebesök under projekttiden hos kommuner, verksamheter och myndigheter som riktar sig mot målgruppen, för att få en bredare inblick av arbetet kring målgruppen i vidare bemärkelse, hitta information och inspiration till projektarbetet. (För mer information om studiebesöken, se bilaga 03)

Ange metod för uppföljning och utvärdering av målen

Projektet har under projekttiden lyssnat in målgruppen och den personal som arbetar med målgruppen. Målgruppens storlek projektet intervjuat är i paritet med liknande projektet och har även fler deltagare än andra projekt som arbetat med målgruppen, till exempel vad gäller SFI BAS.

Det kommer en punkt då informationsinhämtningen når en mättnad av ny information vilket var fallet under kartläggningsfasen. De uppgifter projektet presenterat kommer från de elever och den personal som arbetar med målgruppen. Projektet har inte gjort några tolkningar. Mycket av vad som kom fram under projektet stämde överens med resultaten i den statliga utredningen "KLIVA".

4. Målgrupp

Ange hur målgrupp för insatsen definierades i ansökan

Målgruppen är kvinnor och män inom sfi där det finns signaler om låg / ingen progression. Samtliga i målgruppen bedöms vara i behov av samordnad rehabilitering och riskerar ett långvarigt / permanent beroende av bidrag. Målgruppen finns inom alla studievägar hos samtliga anordnare. Alla deltagare i projektet är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Särskild vikt sätts till kvinnor, eftersom lågutbildade kvinnor i lägre utsträckning slutför sin etableringsplan.

Har målgruppen förändrats under pågående insats och i så fall hur

Målgruppen kvarstår enligt skrivningen och har utökats till att även innefatta yrkesverksamma som deltagit i kompetensutvecklande insatser under projektets gång.

Beskrivning av målgruppen

Antal: Av de intervjuade eleverna var 50 % kvinnor och 50 % män.

Utbildningsbakgrund: Majoriteten av såväl kvinnorna som männen hade ingen eller kort skolbakgrund med sig ifrån hemländerna. 15 av personerna saknade helt utbildning / skolerfarenhet från hemlandet. 21 av de 52 hade sex år eller mindre. Endast fyra hade tio år eller mer i skolgång.

Ålder per kön: Medelåldern var 46 år för samtliga. De flesta befann sig inom spannet 45 – 49 år.

Stadsdel: 40 % av deltagarna bodde i nordöstra staden - Gränby och 21 % i syd västrastaden - Gottsunda. I centrala staden och Stenhagen bodde 13 % vardera.

Försörjning: Vid mätillfället hade 23 män och 24 kvinnor försörjningsstöd. Tre män och två kvinnor var självförsörjande. Av dessa hade en vuxna barn om försörjde personen, två hade arbete på öppna marknaden och övriga två extratjänster.

Uppföljning efter ett år: Vid genomgång av ett år gamla socialtjänstjournaler kan konstateras att deltagarnas omständigheter marginellt förändrats. I vissa fall har personer fått fler planeringsbesök vid socialtjänsten, i andra färre. Ett fåtal personer har gått till högre nivå i sfi. Ett fåtal har avskrivits från SFI-utbildningen. Någon som haft egen försörjning har nu åter försörjningsstöd.

Ange antal deltagare som deltagit i insatsen

Det har deltagit 132 antal personer i insatsen sfi progressionsteam.

Beskriv hur ni i insatsen resonerat kring jämställdhet och jämlikhet

Under projektets fortskridande har konstaterats att kvinnors och mäns progression och tid för uppbyggnad av försörjningsstöd skiljer sig åt. Det kan även noteras att familjekonstellationerna ser olika ut. Kvinnor är i större andel av ensamhushåll med barn än män vilkas huvudfamiljetyp är sambo med barn. Det har uttryckts i majoriteten av deltagarintervjuerna att kvinnorna har det primära ansvaret för hem och familjearbetet efter SFI-skoltid. Även barnens olika aktiviteter som tilldrar sig under föräldrarnas skoltid vid till exempel barnens skolor, förskolor och sjukvård samt även vård av barn lägger familjerna i huvudsak på kvinnorna. Kvinnors möjligheter till transfer minskas därmed å ena sidan men borde å andra sidan blir det mer tillgängligt då det rör sig om utåtriktade aktiviteter mot svensktalande. De könsrollsmönster som familjerna traditionellt bär med sig kan orsaka skillnader mellan progressionen för kvinnor och män.

5. Målen

5.1. Mål 1 - kartläggning

Att anledningar till låg / ingen progression har kartlagts samt åtgärder för att främja lärande ska presenteras.

Har målen uppnåtts?

Ja

Ange utfall / resultat för respektive mål

Projektet har under kartläggningsfasen arbetat med att på olika sätt att finna orsaker till långsam progression. Vårt primära uppdrag under kartläggningen har varit att identifiera alla orsaker till långsam progression hos elever som studerar vid sfi i Uppsala. Vi har tittat på flera olika faktorer som kan påverka långsam progression och inte enbart utgått från elevens egna begränsningar.

Kartläggningen (mål 1) processades vid projektets första workshop, 2019-02-07. De frågor som ställdes till deltagarna rörde följande områden:

- elevens bakgrund
- i klassrummet
- i skolstrukturen / administrationen
- utanför klassrummet
- i didaktiken
- eleven själv

Under perioden 2019-02-01 –2019-05-31 genomförde projektet intervjuer med de 52 deltagande eleverna, varav 50% kvinnor. Intervjuformuläret omfattade dessa sex fokusområden. Parallellt med detta genomfördes intervjuer med lärare vid SFI-skolor i Uppsala. Som referensgrupp att stämma av intervjuresultaten mot intervjuades även lärare i Belgien som fick samma frågor som också anknöt till de ovan nämna områdena.

Auskultationer vid såväl skolor som kringresurser som ingår i den kommunala- och skolstrukturen var ytterligare informationskällor. Studiebesök vid olika verksamheter som vänder sig till målgruppen har också varit viktiga informanter. Inläsning av adekvat litteratur såsom lagstiftning, statliga utredningar, projekt inom området för målgruppen, uppsatser och forskning avseende målgruppen och lokala rutiner.

Det har genomförts workshops och intervjuer med ytterligare 72 personer som arbetar med målgruppen inom olika verksamheter. Utöver dessa deltog ytterligare åtta elever i en pilot inom projektet. 132 personer har deltagit inom projektet i någon form.

De fem workshops som genomförts hade olika syften och olika deltagare ur de professioner som arbetar kring målgruppen.

2019-02-07 genomfördes workshop 1 i kartläggningsfasen med medarbetare från SFI-skolorna i Uppsala kommun, SFI-mottagningen, Arbetsförmedlingen och Socialtjänst – ekonomiskt bistånd deltog.

2019-05-06 genomfördes workshop 2 i kartläggningsfasen med de socialsekreterare som deltagit vid workshop 1. Där deltog medarbetare från Socialtjänst – ekonomiskt bistånd.

2019-11-21 genomfördes workshop 1 i insatsfasen. Där deltog pedagoger och övrig skolpersonal från tre SFI-skolor i Uppsala samt en SFI-behörig pedagog från en yrkesskola.

20-02-06 genomfördes workshop 2 i insatsfasen. Där deltog medarbetare från tre SFI-skolor i Uppsala.

20-03-12 genomfördes workshop 3 i insatsfasen. Där deltog SFI-pedagoger från tre SFI-skolor. (För mer information om bristande didaktik se bilaga 04, information om kartläggningen se bilaga 05, information om lärarbyten se bilaga 06)

5.2. Mål 2 - målgrupp

Minst 80 personer ska ha deltagit i projektet, minst 50% av deltagarna ska vara kvinnor.

Har målen uppnåtts?

Ja

Ange utfall / resultat för respektive mål

Målgruppen kvarstår enligt skrivningen i ursprungsansökan och har utökats till att även innefattade yrkesverksamma som deltagit i kompetensutvecklande insatser under projektets gång. Projektet kom att arbeta mer övergripande med styrgruppens godkännande.

Projektet har intervjuat 52 elever, varav 50% kvinnor, samt haft workshops och intervjuer med ytterligare 72 personer som arbetar med målgruppen inom olika verksamheter. Av dessa var mer än 50% varit kvinnor. Utöver dessa deltog ytterligare åtta elever i en pilot inom projektet.

132 personer har deltagit inom projektet i någon form.

Antal: Av de intervjuade eleverna var 50% kvinnor och 50% män.

Utbildningsbakgrund: Majoriteten av såväl kvinnorna som männen hade ingen eller kort skolbakgrund med sig ifrån hemländerna. 15 av personerna saknade helt utbildning / skolerfarenhet från hemlandet. 21 av de 52 hade sex år eller mindre. Endast fyra hade tio år eller mer i skolgång från hemlandet.

Ålder per kön: Medelåldern var 46 år för samtliga. De flesta befann sig inom spannet 45 – 49 år.

Stadsdel: 40 % av deltagarna bodde i nordöstra staden - Gränby och 21 % i sydvästra staden - Gottsunda. I centrala staden och Stenhagen bodde 13 % vardera.

Typ av försörjning: Vid mättillfället hade 23 män och 24 kvinnor försörjningsstöd. Tre män och två kvinnor var självförsörjande. Av dessa hade en vuxna barn om försörjde personen, två hade arbete på öppna marknaden och övriga två extratjänster.

Efter genomgång av socialtjänstjournaler som är ett år gamla, kan konstateras att elevernas omständigheter ändrats marginellt. I vissa fall har personer fått fler planeringsbesök vid socialtjänsten, i andra färre. Ett fåtal personer har gått till vidare till högre nivå inom sfi. Någon som haft egen försörjning har nu åter försörjningsstöd.

5.3. Mål 3 – tidigt identifiera

Att det efter avslutat projekt ska finnas rutiner och strukturer kring hur kvinnor och män med låg / ingen progression tidigt ska identifieras och erbjudas stöd för alternativ planering.

Har målen uppnåtts?

Nej

Ange utfall / resultat för respektive mål

Ju tidigare långsam progression upptäcks, desto bättre stöd kan elev erbjudas. Projektet arbetade tillsammans med lärare vid SFI-skolor fram en utkast till en checklista för att tidigt identifiera långsam progression. Målsättningen var att lärare via projektet skulle få tydliga manualer och verktyg för att kunna bedöma elevers progression på ett tidigt stadium och rutiner för hur eleven ska stöttas skulle finnas tillgängliga. En viktig faktor är pedagogernas löpande bedömning av elevernas progression. En tydlig och konkret metod för att fånga upp elever som riskerar att falla efter behövs från dag ett. Elever skulle därmed tidigt kunna få individuellt utformat pedagogiskt stöd och hjälp för att kunna tillägna sig studierna. Detta skulle ge lärarna möjlighet och verktyg att förebygga långsam progression i sin elevgrupp. Checklistan skulle även fungera som underlag för elevsamtal kring deras progression. Checklistan behöver dock implementeras och utvecklas vidare tillsammans med SFI-skolan och lärare. Verktyg behöver kopplas till den enskilda skolans rutiner kring långsam progression, samt till de planeringsmöten för uppföljning av elever med långsam progression som projektet haft som delinsats. (För mer information om *checklistan*, se bilaga 07)

Som komplement till detta kunde progressionsmöten och planeringsmöten för uppföljning av elever med långsam progression, kunna bidra till att i samverkan ge eleverna sammantagen möjlighet att få det övriga stöd och de förutsättningar som krävs för att kunna genomföra sina SFI-studier.

Inom projektets tidsram kunde inte målet uppfyllas. Insatsen / insatserna för målet behöver implementeras i klassrumsmiljö vilket förhindrades av Covid-19.

5.4. Mål 4 - samverkan

Att det efter avslutat projekt ska finnas rutiner och strukturer kring samverkan mellan Vuxenutbildningen, Socialtjänst - ekonomiskt bistånd, Arbetsmarknadsavdelningen samt Arbetsförmedlingen.

Har målen uppnåtts?

Ja

5.4.1. Insats: Progressions- / avskrivningsmöten

Gemensamma möten med parter från Uppsala kommuns egen Vuxenutbildning; ansvarig rektor och studierektor, specialpedagog, kurator och studie- och yrkesvägledare, samt SFI-samordnare från Socialtjänst - ekonomiskt bistånd och representant från Arbetsförmedlingen.

Ytterligare progressionsmöten med huvudmannens rektor för upphandlad SFI-utbildning, rektorer från upphandlade anordnare, specialpedagog från vux-teamet, SFI-samordnare från socialtjänst - ekonomiskt bistånd samt representant från Arbetsförmedlingen har genomförts fortlöpande under projektets gång.

Elever som av utbildningsanordnaren bedömts ha låg, ingen eller avstannad progression har lyfts upp till mötet för beslut om nästa steg. Mötet har utvecklats till att även hantera elever med försvårande frånvaro. I de fall utbildningsanordnaren bedömer att eleven inte har någon progression kan rektor med besluta om utskrivning från undervisningen i enlighet med Skollagen (20 kap §9). I andra fall kan elever exempelvis pausas för att ge eleven tid att hantera den situation som gör att skolarbetet inte fungerar i nuläget. Alla beslut, utom utskrivning, fattas i samråd med Socialtjänst - ekonomiskt bistånd och i förekommande fall Arbetsförmedlingen för att koppla eleven till en handläggare som tar vid planeringen. Dessa möten är en gemensam samtalsgrund för utveckling av uppföljning på individnivå. Det har även fångats upp mer övergripande problemställningar och samverkansfrågor som parterna kunnat föra tillbaka till sin respektive organisation. Till exempel har vikten av god kommunikation mellan Arbetsförmedlingen och SFI-skolan vid byte av aktivitet för individen lyfts. Så har även socialtjänstens och arbetsmarknadsavdelningens möjligheter att bistå med alternativ planering.

Deltagande SFI-skolor har på grund av sekretessskäl haft separata möten.

Rektor vid egenregion och huvudmannens rektor för upphandlad SFI-utbildning ansvarar för dessa möten.

5.4.2. Insats: uppföljning av eleverna med långsam progression

En mötesmetod med samtalsledare som leder och dokumenterar mötets utfall. En tidig och samtida gemensam planering med socialtjänst - ekonomiskt bistånd och UJC Boländerna tillsammans med elev / klient. Den gemensamt framtagna planeringen undertecknas av samtliga parter och gäller som handlingsplan och delunderlag för socialtjänstens bedömning av rätten till bistånd samt möjliggör och ger elev / klienten de förutsättningar personen behöver för att kunna uppnå studiemålen. Uppföljningsmöte planeras in i avslut av möte ett. (För mer utförlig information om mötesform planeringsmöten, se bilaga 08)

5.5. Mål 5 - förslag till insatser

Att det efter avslutat projektet ska finnas förslag på nya insatser för målgruppen med låg / ingen progression inom sfi. Förslagen ska ha arbetats fram i dialog med målgruppen.

Har målen uppnåtts?

Ja

Ange utfall / resultat för respektive mål

Efter kartläggningssfasen presenterade projektet elva olika insatser för målgruppen. Projektet fick klartecken att gå vidare med fyra av dem. Därutöver har en insats för uppföljning av elever med långsam progression genomförts i samband med mål 4. (Samverkan).

5.5.1. Föreslagna insatser utifrån kartläggningen

Insats: samverkan kring elever med långsam progression

För att eleverna ska få den hjälp de behöver föreslår projektet en beredningsgrupp som alla avdelningar inom Arbetsmarknadsförvaltningen deltar i. Gruppen ska sortera elever som anvisas till UJC på grund av långsam progression. Den ska bestå av erfaren personal från varje avdelning, och arbeta för att undvika felaktiga insatser i nästa steg. Arbetsförmedlingen bör medverka i gruppen för att inga insatser ska missas.

Insats: studieteknik för SFI-elever

Lärarna behöver bli mer medvetna om att personer med kort eller ingen studiebakgrund saknar färdigheter för att lära i skolsystemets organisation. Förutom läs- och skrivförmåga föreslår projektet att skolorna erbjuder en kurs i studieteknik för målgruppen oavsett anordnare.

Insats: skola med fokus på alfabetisering / studieväg 1

För att hantera problem som är relaterade till långsam progression och för att optimera målgruppens chanser, föreslår projektet skolor och kurser med fokus på alfabetisering och studieväg 1.

Insats: tak med 15 elever

Eftersom strukturen just nu inte är ideal för målgruppen föreslår projektet alfabetiseringsklasser med ett tak på 15 elever.

Insats: kommunövergripande skolregler

Projektet föreslår kommunövergripande skolregler som bör gälla för samtliga anordnare. Med gemensamma skolregler signalerar huvudmannen att samma förväntningar om en trygg klassrumskultur där lärandet är i centrum gäller oavsett anordnare. Det blir tydligt för såväl skolans personal som elever vilka krav som förväntas av dem.

Insats: didaktikkurs för lärare

För att arbeta med den bristande didaktiken ser projektet ett behov av extra kurser för lärare som arbetar med målgruppen.

Insats: erfarenhetsutbyte

Lärare som arbetar med målgruppen har uttryckt behov av att få delta i ett kommunalt erfarenhetsutbyte. De har efterfrågat ett återkommande och kommunövergripande utbyte med sina kollegor vid samtliga SFI-utförare.

Insats: informationskort för tidsbokningar

För att motverka problemet med frånvaro på grund av tidsbokningar har projektet tagit fram mallar till informationskort om elevens skoltider som de kan visa när de bokar tid.

Insats: stöd för språkcafé

Projektet har sett ett behov av stöd till språkcaféer och föreslår att kommunen ger en lättillgänglig och gratis manual och samtalskort per nivå till alla som organiserar någon form av språkcafé.

Insats: manual för upptäckt av långsam progression

För att tidigt upptäcka långsam progression har en manual med checkpoints och kriterier som skolor och lärare kan använda tagits fram. Detta verktyg hjälper läraren att upptäcka och ge eleverna stöd tidigt. Insatsen är även kopplad till såväl frånvaro som uppföljning.

Insats: uppföljning av elever med långsam progression

Uppföljning av elever och samverkan mellan verksamheter har brutit. Projektet har arbetat med en mötesmetod med samtalsledare som leder och dokumenterar mötets utfall har tagits fram som innebär en tidig och samtida gemensam planering med Socialtjänst - ekonomiskt bistånd och UJC Boländerna tillsammans med elev / klient. Den gemensamt framtagna planeringen undertecknas av samtliga parter och gäller som handlingsplan och delplanering för rätten till bistånd samt möjliggör och ger elev / klienten de förutsättningar personen behöver för att kunna uppnå studiemålen.

5.6. Mål 6 - implementering

Att progressionsteamet efter avslutat projekt om möjligt ska implementeras inom ordinarie verksamhet.

Har målen uppnåtts?

Delvis

Ange utfall/resultat för respektive mål

Progressionsteam sfi har inte implementerats inom verksamheten som en särskild personalgrupp.

Insatserna som föreslogs efter kartläggningsfasen har projektet försökt direktimplementera inom och mellan de aktuella verksamheterna. Av de elva förslagen bedömdes fyra insatser kunna direktimplementeras inom Vuxenutbildningen och från Socialtjänst - ekonomiskt bistånd lades en insats till utöver projektets förslag.

På grund av Covid-19 försvårades arbetsprocessen med implementering då flera av insatserna bygger på klassrumsaktivitet. Efter 2020-03-15 har inte projektet kunnat slutföra de sista delarna av uppdraget.

Via bland annat fyra skolövergripande workshops i insatsfasen, riktade till lärare vid primärt studieväg 1, skulle utbildning och information delas, spridas och processer startas för vidare utveckling av insatserna i form av:

-Erfarenhetsutbyte

Erfarenhetsutbytet inom området undervisning av kortutbildade och prelittrata. Det samlade resultaten har samlats i en teams-kanal som är tillgänglig för samtliga deltagande lärare. Tyvärr upphörde klassrumsundervisningen i mitten av mars 2020. Erfarenhetsutbytet har inte fokuserat på erfarenhetsutbyte riktat mot distansundervisning. Kanalen och metodiken för erfarenhetsutbyte kommer att övertas av nyanländsasatsningen som planerat att inkorporera insatsen inom sitt projekt. På grund av Covid-19 kunde den sista planerade workshopen inte genomföras. (För mer information, beskrivning samt framåtblick, se bilaga 09)

-Stöd för språkkaféer

Projektet började efter workshop 1 och 2 i insatsfasen, 2019-11-21 och 2020-02-06, skapa språkkort för språkkaféer, undervisning vid SFI-skolor och andra verksamheter som vänder sig till målgruppen på olika sätt. Covid-19 hindrade ett planerat betatest och uppföljande workshop med lärare för feedback på innehåll och pedagogiskt upplägg. Projektet har tagit tillvara på den information som lämnades vid workshop 2. Språkkorten har tagits fram i enlighet med kommunens riktlinjer och är nu publicerade på hemsidan: utbildningochjobb.uppsala.se/sprakkort (För mer information, beskrivning samt framåtblick, se bilaga 10)

-Informationskort för tidsbokningar

Redan under kartläggningen presenterades informationkort för tidsbokningar. Lärare och verksamheter intresserades av detta och kortet började få spridning i skolor. Kortet finns tillgängliga som mall via slutrapporten för skolor att kopiera och ändra enligt sin skolas och elevens förutsättningar. (För mer information, beskrivning samt framåtblick, se bilaga 11, dessutom finns en mall för informationskortet i bilaga 12)

-Checklistan

Vid workshop 2 i insatsfasen, 2020-02-06 processades checklistans innehåll av deltagande lärare. Synpunkter och ytterligare tankar har efterfrågats från lärarna efter detta. Projektet har tagit tillvara den information som lämnades vid workshop 2. På grund av Covid-19 har inte projektet kunnat fullfölja arbetet med checklistan och den presenteras i den form den befann sig i mars 2020. (För mer information, beskrivning samt framåtblick, se bilaga 07)

-Uppföljning av elever med långsam progression

Projektet har arbetat med en metod kring uppföljning av elever med långsam progression i form av planeringsmöten med mötesledare. På grund av Covid-19 har projektet endast kunna fokusera på mötesformens ramar, samt en manual för mötesledare, dokumentationsmall för såväl första- som uppföljande mötet. (För mer information, beskrivning samt framåtblick, se bilaga 08)

6. Insatser

Ange syftet med insatsen (såsom det beskrevs i ansökan)

Projektets övergripande syfte är att underlätta etableringen i samhället genom att stödja språkinläringen för utrikes födda med låg / ingen progression inom svenska för invandrare (sfi). Projektets fokus är att skapa rutiner och strukturer för att tidigt identifiera och stötta kvinnor och män med låg / ingen progression inom sfi samt säkerställa att individen vid behov får stöd i alternativ planering. Projekt vill utveckla rutiner och samverkan för personer med behov av samordnad rehabilitering för att minska risken att gruppen blir långvarigt / permanent beroende av offentlig försörjning.

6.1. Insats - erfarenhetsutbyte

Beskrivning av insats

Ett möte där SFI-lärare från samtliga skolor i Uppsala kommun kan mötas och dela erfarenheter och aktiviteter. Lärarna styr över innehållet över denna aktivitet med fokus på att dela goda exempel och god didaktik. (För mer information om erfarenhetsutbytet, se bilaga 09)

6.2. Insats - stöd för språkkaféer

Ett språkkafé är en mötesplats där de som ska lära sig det svenska språket möter och samtalar med personer som kan flytande svenska. Fokus ligger på samtal och utbyte av erfarenheter.

Beskrivning av insats

Insatsen består av språkkort avsedda att fungera som stöd i samtal och undervisning, för att arbeta med kommunikationsfärdigheter hos SFI-elever. Korten kan användas vid till exempel språkkaféer, SFI-skolor, arbetsplatser, praktikplatser, träffpunkter för äldre, värfamiljer och andra platser och sammanhang där man träffar nyanlända som behöver stöd med språket. Allt material finns tillgängligt för nedladdning på kommunens hemsida.

Det här materialet ger en uppfattning om de talfärdigheter som kan förväntas i möten med nyanlända. Det finns information och samtalskort på olika nivåer, men också förslag på olika språkaktiviteter som kan vara lämpliga för ett språkkafé eller i undervisning. Samtliga frågor kan också laddas ned och skrivas ut som samtalskort.

Korten finns på fyra olika nivåer och motsvarar de nivåer som finns inom undervisning i sfi. Korten ger hjälp att förstå de olika språknivåerna och hur någon som pratar svenska flytande kan få bättre möjlighet att föra ett samtal med en person som är nybörjare i det svenska språket.

(För mer information om stöd för språkkaféer, se bilaga 10)

6.3. Insats – informationskort för tidsbokningar

Beskrivning av insats

För att motverka problemet med frånvaro på grund av tidsbokningar har informationskort som eleverna kan visa upp när de bokar tid, tagits fram. Kortet har information om elevens lektionstider och en artig fråga om att tänka på detta när man bokar tid. Resultatet har varit bra och problemet verkar att ha uppmärksammats.

Informationskortet delas ut till eleverna så att de kan visas för till exempel handläggare, sjukvård och barnens skolor för att förhindra att dessa bokar in möten på tider då eleven ska befinna sig i klassrummet. (För mer information om informationskortet, se bilaga 11 och 12)

6.4. Insats - checklistan

Beskrivning av insats

Checklistan är ett verktyg för SFI-lärare för att tidigt upptäcka och förebygga långsam progression i klassrummet, genom att stämma av olika parametrar relaterade till eleven med långsam progression. Elever ska därmed kunna få tidigt stöd och hjälp för att kunna tillägna sig studierna, pausa och skaffa ytterligare kompetens eller liknande för att kunna återgå till studier senare eller hitta mer lämpliga alternativ i de fall eleven inte bedöms kunna tillägna sig språkundervisningen.

Checklistan består av tre huvudsakliga kategorier:

- *Långsam progression på grund av frånvaro
- *Långsam progression på grund av ohälsa
- *Långsam progression trots bra närvaro

(För mer information om checklistan, se bilaga 07)

6.5. Insats - uppföljning av elever med långsam progression

Beskrivning av insats

En mötesmetod med samtalsledare som leder och dokumenterar mötets utfall. En tidig och samtida gemensam planering med socialtjänst - ekonomiskt bistånd och UJC Boländerna tillsammans med klient. Den gemensamt framtagna planeringens syfte är att skapa de förutsättningar klienten behöver för att uppnå studiemålen, planeringen undertecknas av samtliga parter och gäller som handlingsplan och som en del i den planering klienten ska följa för rätten till bistånd. (För mer information om uppföljningen, se bilaga 08)

7. Ekonomi

Projekt progressionsteam sfi har hållit budget under projekttiden med ett undantag. På grund av det initialt inte fanns budgeterat medel för tolkkostnader, vilka steg under kartläggningsfasen, ansökte projektet om extra medel om 10 000 kronor via Samordningsförbundet.

Medlen beviljades 2019-09-26 via delegationsbeslut och avsåg att bekosta kompletterande studiebesök och insatser riktat till personal i insatsfasen. Medlen kunde inte nyttja till fullo på grund av något senfärdiga beslut under hösten 2019 om vilka insatser som projektet kunde fortsätta med. En summa om 6 672 kronor rekvirerades slutligen från Samordningsförbundet. Övrigt belopp upp till 10 000 kronor nyttjades aldrig under hösten 2019. (Se bilaga 13)

Har medel återförts till förbundet, i så fall varför?

Nej

Ifall medel har återförts till förbundet, vad har detta fått för konsekvenser för innehållet och utfallet av insatsen?

Inga medel har återförts.

8. Konklusion

Projektets huvuduppdrag har varit att identifiera orsaker till och skapa insatser och rutiner för att tidigt upptäcka långsam progression vid sfi. Kvinnor och män med långsam eller ingen progression skulle få individuellt stöd i alternativ planering. Rutiner för och samverkan för personer med behov av samordnad rehabilitering för att minska risken att gruppen blir långvarigt / permanent beroende av offentlig försörjning. Förslag på nya insatser skulle tas fram i dialog med målgruppen; kvinnor och män med låg / ingen progression inom sfi. Särskild vikt skulle riktas till kvinnor då kortutbildade kvinnor i lägre utsträckning slutför sin etableringsplanering. Teamet skulle även genom omvärldsbevakning och studiebesök hämta inspiration till nya insatser.

Projektets främsta budskap är att det finns en stor grupp med ingen eller kort utbildning som faller mellan stolarna. De får idag inte det stöd som de behöver för att komma ut på arbetsmarknaden inom rimlig närtid. Tas gruppen inte omhand efter deras individuella behov från dag ett, så tappar de momentum. De riskerar långsam progression och att bli beroende av försörjningsstöd framgent. Samverkan för individer mellan såväl Arbetsmarknadsförvaltningens egna avdelningar som mot Arbetsförmedling har uppmärksammats under projektet. Två forum för samverkan för individer har utvecklats, progressionsmöten mellan SFI-skola, Arbetsförmedling och Socialtjänst - ekonomiskt bistånd. Vid planeringsmöten för elever med långsam progression har Arbetsförmedlingen inte haft möjlighet att delta under våren 2020 men avser att hitta en praktisk lösning för att möjliggöra detta framöver.

Projektet framhåller att man måste arbeta på ett annat sätt med målgruppen.

- Mer mot praktisk yrkessvenska på A och B-nivå.
- B-nivå borde vara kopplad till en praktikplats och jobb.
- Mer mot målgruppens faktiska behov.
- Insatsen bör kompletteras med undervisning av en kvalificerad SFI-lärare.

Eleverna själva har under intervjuerna gett uttryck för detta. Redan på B-nivå borde man titta på om eleven behöver ett studiespår eller ett jobbspår. Vi ser elever med kapacitet för att kunna klara B-nivå och sen skulle kunna arbeta med ett enkelt jobb. De som inte kommer att kunna studera vidare och bedöms ha svårigheter kunna genomföra C-nivå inom rimlig tidsram bör erbjudas ett annat alternativ som ger dem möjlighet att kunna få plats på arbetsmarknaden inom rimlig närtid.

Elever utan ekonomiskt bistånd har också långsam progression. Då tid har förlupit kommer de i andra hand på den svaga arbetsmarknad de till och från befunnit sig vid och har ofta utvecklat ett svenskspråk som brister. Talspråket är inte riktigt bra men vad värre är, de kan ofta inte läsa och skriva svenska på grundläggande nivå. På arbetsmarknaden ratas de allt oftare på grund av svaga språkkunskaper. De hoppar ofta av skolan för nya arbetstillfällen. Det är stor risk att de till slut inte kan försörja sig och söker då försörjningsstöd. Målgruppen är välkänd. Om förvaltningen vill arbeta förebyggande, bör en riktad insats erbjudas dessa personer med tät uppföljning för att de ska kunna få rätt stöd och hjälp att klara av sina studier.

De förslag till insatser som projektet har presenterat är bara en liten del av de åtgärder som skulle behövas för att komma tillrätta med långsam progression inom sfi. Vi fick uppdrag att utarbeta ett

fåtal av dessa. Utvecklingen och implementeringen påverkades kraftigt av Covid-19, då flera av våra insatser är klassrumsbaserade. Mycket mer kan, och behöver, fortfarande göras för målgruppen.

Referenser

1. Lag om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare: 2013:156). Hämtat från <http://riksdagen.se>, 2018-2007-2002.
2. SFS [Svensk Författningssamling]: Förordning (2010:1138) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.
3. Al-Adhami M: Förstudie MILSA - Hälsokommunikation i relation till samhällsorientering och etablering av nyanlända flyktingar i Sverige. In. Skåne; 2015.
4. 26-punktsplan för fler Uppsalabor i jobb 2019 – 2020. Diariern AMN-2019-2020. Hämtat från <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/organisation/namnder/arbetsmarknadsnamnden/moten/2019/1-oktober/>
5. Riktat stöd för verksamhetsutveckling för nyanlända elever. Diariern AMN-2019-0185. Hämtat från <https://www.uppsala.se/kommun-och-politik/organisation/namnder/arbetsmarknadsnamnden/moten/2019/16-december/>
6. Qarin Franker (2004) "Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en tvåspråkig kontext" Kapitel 23 ur Hyltestam, K & Lindberg. I. (red) Svenska som andraspråk. I forskning, undervisning och samhälle. Lund. Studentlitteratur.
7. Södertälje kommun, Pilotprojekt BAS – Basutbildning för analfabeter och lågutbildade. Slutrapport för § 37-medel för insatser med stöd av ersättning enligt förordningen (2010:1122) beredskap och kapacitet samt regional samverkan. Hämtat från <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/integration/Pages/spridningsseminarie-basprojektet-dokumentation.aspx>
8. Baback Mahdavi, kandidatuppsats "Centrala hinder för SFI-elevens språkinläring och SFI-lärares strategier för att överbygga dessa, termin VT9, kurskod 2PE70E, Linnéuniversitetet, Kalmar Växjö.
9. Kartläggning till styrgruppen inom idéburet offentligt partnerskap mellan NybyVision och arbetsmarknadsnämnden i Uppsala kommun.
10. Promemoria av Utredningen för Stärkt kvalitet och likvärdighet inom kommunal vuxenutbildning för elever med svenska som andraspråk (KLIVA) Stockholm 2019, Statens offentliga utredningar (U 2018:06)
11. Modersmålsbaserad SFI. En utvärdering av projektet" särskild satsning på ej läs- och skrivkunniga vuxna aktuella för SFI." SWECO society. Hämtad från <https://www.boras.se/download/18.24c372b165863b4444d4d67/15374>
12. PM från skolverket; Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare år 2018. Diariern:2019:00774
13. Rapporten - Lägre andel nyanlända kvinnor kommer till etableringen. Hämtat från <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/statistik-och-analyser/analyser-och-prognoser>
14. Skolverket. Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Kursplaner och kommentarer – reviderad 2018. Hämtad från <https://www.skolverket.se/.../kursplan-for-svenska-for-invandrare-sfi>

15. Skolverket, statistik för skolbakgrund 2015-2018 Uppsala jmf riket. Excel. Hämtad från www.skolverket.se

16. Sundbybergs stad DnrION-0073-2013. Slutrapport förstudie inom Europeiska socialfonden. Avseende SFI BAS.

Underskrift	2020-08-05
Organisation och datum	Uppsala kommun AMF
Insatsägare (namn)	Nina Lindquist
Insatsägare (namnförtydligande)	NINA LINDQUIST
E-post:	nina.lindquist@ uppsala.se

Insatsens namn

Underskrift

Organisation och datum

Arbetsförmedlingen 10/8-20

Samverkanspart(namn)

Emelie Preinitz

Samverkanspart (namnförtydligande)

Emelie Preinitz

E-post:

emelie.preinitz@arbetsformedlingen.se

Insatsens namn

Underskrift	
Organisation och datum	
Samverkanspart(namn)	
Samverkanspart (namnförtydligande)	
E-post:	

Insatsens namn

Underskrift	
Organisation och datum	
Samverkanspart(namn)	
Samverkanspart (namnförtydligande)	
E-post:	